

Vlada Slovenije je usvojila je Nacionalnu strategiju za izlazak iz uglja i restrukturiranje regiona zavisnih od uglja u skladu sa principima pravedne tranzicije, kojom je najavila da će to fosilno gorivo biti odbačeno najkasnije 2033. godine. Istu godinu za izlazak je u svom programu najavila nova češka vlada.

Strategija je neophodna za energetska transformaciju Slovenije, kako bi se osigurala pravedna tranzicija što je brže moguće za sve radnike i njihove porodice koji će tim biti pogođeni, navodi se u vladinom saopštenju. Strategijom je 2033. godina određena za krajnji rok kada će ugalj prestati da se koristi za proizvodnju električne energije.

Strategija se fokusira na pravednu tranziciju dva slovenačka regiona uglja – savinjsko-šaleške (SAŠA) oblasti i Zasavja. Usvojeni dokument definiše i ključne aspekte zatvaranja rudnika uglja Velenje u tehničkom smislu, zatim uticaj toga na zaposlene i zajednicu, kao i na zaštitu i očuvanje životne sredine.

U pripremi strategije aktivno su bile uključene zainteresovane strane iz oba regiona.

Predstavnici sindikata, opština, formalnih i neformalnih organizacija se podelili podatke i mišljenja kroz različite metodologije. Prilikom izrade strategije urađena je i sveobuhvatna procena uticaja na životnu sredinu, navodi se u saopštenju.

Slovenija i oba regiona uglja imaće nesmetan pristup Fondu za pravičnu tranziciju, koji će obezbediti 248,38 miliona evra u periodu od 2021. do 2027. godine.

Holding Slovenske elektrane (HSE) je saopštio je da pozdravlja usvajanje strategije i restrukturiranje regiona uglja i najavljuje projekat restrukturiranja rudnika Velenje i termoelektrane Šoštanj.

Slovenačka elektrana na ugalj Šoštanj 6 od 600 MW kontroverzno je puštena u rad 2015. godine i odmah je bila u opasnosti da postane nasukana imovina, kaže Europe Beyond Coal. „Od prvog dana bilo je sasvim jasno da Šoštanj 6 nije finansijski održiv i da će slovenački poreski obveznici biti prepušteni plaćanju računa, a pokazalo se da smo u pravu.

Odgovornost za ovaj neuspeh leži direktno na političarima, energetskim stručnjacima i investitorima koji su udarili u bubanj za ovaj projekat uglja, kao i na EIB-u i EBRD-u koji su ga podržali“, rekao je Tomislav Tkalec, energetski stručnjak u Fokus asocijaciji za održivi razvoj.

Češka dobila datum za povlačenje uglja

Nova češka vlada objavila je u svom programu da će napustiti ugalj najkasnije 2033. godine. Toj državi takođe predstoji tranzicija privrede zasnovane na fosilnim gorivima na obnovljivu energiju. Prema podacima Regulatornog ureda za energetiku, tokom 2020. godine Češka je proizvodila 43 procenta energije iz uglja i 37 procenata iz nuklearnih elektrana.

Klimatski aktivisti ističu da je 2033. ipak za tri godine iza datuma koji bi bio u skladu s Pariskim sporazumom.

„Vidimo da se planovi za izlazak iz uglja ubrzavaju širom Evrope i verujemo da će Češka Republika postepeno odbaciti ugalj pre 2030. godine. Ali čak i neadekvatan datum povlačenja uglja 2033. godine šalje jasan signal češkoj energetskej industriji da planovi za proširenje rudnika Bílina ili rekonstrukciju starih termoelektrana na ugalj moraju biti napušteni“, rekao je Lukáš Hrábek iz češkog Greenpeacea, prenosi Europe Beyond Coal.

ČEZ najavljuje drastično smanjenje uglja u proizvodnji električne energije

Uporedo sa vladinim obećanjem o postepenom ukidanju uglja, kompanija ČEZ, u većinskom državnom vlasništvu, najavljuje da će drastično smanjiti ugalj u proizvodnji električne energije i grejanja. Taj energetskej gigant planira smanjenje količine električne energije koju proizvodi iz uglja sa trenutnih 39 procenata na 12,5 procenata do 2030. godine.

Tokom faze napuštanja uglja, Češka i Slovenija se okreću nuklearnoj energiji kako bi obezbedile osnove energetske stabilnosti.

Ugalj posle 2033. godine

U Evropi će, po postojećim najavama, nakon 2033. ugalj koristiti još samo Poljska, Turska, Srbija, Crna Gora, Bugarska, Bosna i Hercegovina i Kosovo. Nova nemačka vlada najavila je u svom planu ambiciozne klimatske ciljeve i napuštanje uglja najkasnije 2030., naspram ranije najavljene 2038. godine.

Bugarska ima tri scenarija u optičaju, ali najkasnije povlačenje uglja je do 2040. godine.

Crna Gora je najavila da će to učiniti do 2035. godine. Turska, Poljska, Srbija, Bosna i Hercegovina i Kosovo još uvek nisu istakli datume za napuštanje uglja, ali su preuzeli obavezu o dekarbonizaciji najkasnije do 2050. godine.

Izvor: balkangreenenergynews.com